

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

XIX. DE AANSLAG

't Was zondag, ook eens een dag van zon.

Met welk een vreugde werd ze begroet, de zon, de redster, de barmhartige, die leniging brengen zou.

Voor de eerste maal sedert weken schitterde ze aan de heldere blauwe hemel en haar stralen schenen toverkracht te bezitten, nieuwe hoop te wekken in het hart van de boeren.

— 't Is te schoon, zei een arbeider tot een boer die hij op de dorpsbaan inhaalde. 't Is te schoon om zo te blijven, de zon steekt.

— Maar het kon toch niet eeuwig duren met die ellendige regen.

't Land ligt te verzuipen van de nattigheid.

— Verzuipen, als we maar niet allen verzuipen, herhaalde de werkmans! Ik zeg dat het te schoon is. Er zit wat achter. 't Is een list om ons te misleiden, ons zwaarder te straffen.

— Aan de kant, het rijtuig van het kasteel komt achter ons. De baron gaat ook naar de mis.

— De baron, en de zon, mompelde de arbeider. Zeg, boer, zwijgen hoort ge, maar zeg eens, ziet ge de baron gaarne naar u lachen? Neen, hé! Ik ook niet! Als de baron lacht, me niet verklappen, hoor, dan verbergt hij iets achter zijn monniken, en het springt u al meteen tegen de kop, of het slaat u op het hart, maar het doet zeer! Zie, de koets is er nog niet hé. Wel, mijn dochter was broodnodig thuis, de baron kwam, en verdoemenis hij lachte. Ik werd benauwd en er was reden voor. Mijn dochter moest als meid op het kasteel komen. Ik kon ze niet missen, maar ze ging toch. De zon is als de baron, ze lacht. Maar hoed u. Er gaat wat gebeuren.

Beide dorpelingen stapten haastig terzijde, en toen ze in de open koets hun machtige gebieders zagen, bogen ze diep, hun pet lichtend, maar ze waagden het niet de edelman aan te kijken. Het rijtuig getrokken door twee prachtige paarden, rolde voorbij.

Beide mannen blikten elkaar eens aan en knipoogden.

— Ons achterste zou te hard zijn voor die kussens, hé, schertste de arbeider.

De ander antwoordde niet. Want ginds voor hen, klonk een schot. De

paarden voor de koets steigerden. Ze werden met moeite bedwongen en tot stilstand gebracht.

De knecht, die naast de koetsier zat, sprong haastig op de grond en boog zich in de koets.

— Daar is het al! zei de werkman niet minder ontsteld.

Beiden snelden voorwaarts. Ook van andere zijden kwam volk toegelopen. Wat een beroering, een angst!

— Hemel, een moord! gilde de boer.

— Een moord op de baron! Daar lag hij achterover in het rijtuig. Bleek, bewusteloos, de ogen half gesloten, het lichaam onbeweeglijk. Van tussen zijn witte vest druppelde langzaam bloed.

Louis, de knecht, scheen niet te weten wat hij deed. Nu staarde hij naar zijn meester, dan naar het kreupelhout, dat hier de weg bezoomde. De koetsier moest de nog trillende paarden in bedwang houden en riep woedend tot de menigte:

— Achteruit, ezels, moeten die beesten op hol slaan? Gaat dan toch op zij, of ik rijd u allen omver. Ziet ge niet, dat ik moet keren!

— Naar het kasteel terug, kreet de dienaar, of neen, naar het dorp, naar de dokter.

— Naar het kasteel! gebod de dienaar. Allez, mensen, loopt als de weerlicht om de dokter!

't Bevel was tot allen gericht, en een vijftal boeren snelden in de richting van de dorpskom.

Louis was in de koets geklommen en jammerde:

— Mijnheer de baron, hoort ge me. Mijnheer de baron, toch!

De voerman had zijn paarden gekeerd, en reed stil over de aardeweg terug.

— Vangt liever de moordenaar in plaats van daar zo onnozel te staan! riep hij nog. Uit dat bosje is er geschoten!

— Ja, achter de moordenaar! tierde een boerenzoon. Hij sprong over de gracht, drong door het struikgewas, door anderen gevolgd.

— Daar ligt een geweer, een tweeloop! riep iemand.

— Ja. Hij heeft zijn wapen weggesmeten.

Allen keken ontsteld naar het geweer. Niemand echter durfde het aanraken. Nieuwe kijkers kwamen nu, rekten de hals, om toch maar het geweer te zien, en vroegen elkaar af, wie de moordenaar wel zijn mocht. Niemand durfde een naam noemen.

— Verdoemenis, 't is Verdonks geweer! zei er dan een. Ik ken het. Ja, het is het geweer van de bosuil, van de boskerel.

Een schok ging door de menigte.

Welk gerucht had men gehoord? Dat Thilde de baron bedreigd had

met de tweeloop, toen hij haar in haar hut hulp kwam bieden. Men zweeg. 't Was het veiligst de gedachten maar diep verborgen te houden.

— En arrière! klonk het plotseling.

Boven het struikgewas verschenen vervaarlijk de ontzagwekkende beremutsen. De Waalse brigadier en zijn Vlaamse gendarm waren onmiddellijk ter plaatse gesneld. De menigte gehoorzaamde.

Toen viel de blik van de ordehandhaver op het geweer.

— Un fusil! kreet hij verrast. L'arme de l'assasin!

Hij greep het wapen vast:

— A qui, fan wie, alloh, fan wie is die fusil?

— Van Verdonk! werd er geantwoord.

— Eh! qui parle là. Wie is, die daar spreek. En in 't Frans vervolgde hij tot zijn ondergeschikte: Roep die getuige hier!

Een boerenzoon kwam naar voren.

— Ah, kij, kekondamneerd keweest zift pour, éh zeg, wat is «braconnage» in de flamand? vroeg de overste aan zijn helper.

— Voor pensjagen! antwoordde de vertaler.

— C'est ça, pour de pensjaak. Kij, heb kedaan dat met de Verdonk, kij die fusil ken?

— Ja, bevestigde de getuige.

— Votre nom?

— Wat beliest er u, brigadier?

— Uw naam! vertaalde de Vlaamse gendarm.

— Frans Lamon.

De brigadier schreef die naam op, ook het adres. Hij nam het geweer mee en fluisterde zijn helper wat toe.

Beide mannen keerden op de weg terug.

— Voilà la fille de Verdonk, kreet de brigadier opgewonden.

— Thilde! klonk het van vele lippen.

Het meisje wilde in de richting van het dorp gaan, maar de gendarm liep haar achterna en zei kort:

— Kom mee naar de brigadier! De baron is geschoten. Weet ge dat niet?

— Wat beliest, is de baron geschoten! gilde het meisje.

Ze begon over geheel haar lichaam te beven en herhaalde maar door:

— De baron geschoten, de baron geschoten! Och Here, geschoten!

De brigadier kwam enige stappen nader en hield Thilde plotseling het geweer voor en vroeg:

— Gij kent die fusil?

— Mijn tweeloop! kreet het meisje.

— C'est à vous ? En in het Frans gebood de overste aan zijn helper :

— Vraag haar duidelijk of zij dit wapen als haar eigendom erkent !

— Ja, ja ! Maar ge wilt toch niet zeggen dat ik...

— Allons, naar de château.

— Naar het kasteel ! herhaalde Thilde. Neen, dat niet, ik wil hem niet zien. Ik wil niet !

— Zeg haar dat ik ze bij de arm pakken zal, zo ze niet gedwee meegaat, sprak de overste tot de Vlaamse gendarm.

— Lieve hemel, mee naar het kasteel, jammerde Thilde. Ik wil niet, neen ik wil niet.

Ze zag de omstanders, die stom van ontzetting naar haar keken, en wenend riep ze :

— Geloofst ge dat ik geschoten heb ? Neen, neen, ge gelooft het niet ! Ik zou geschoten hebben... Mensen, verhindert hen mij naar het kasteel te brengen ! Mensen, hebt deernis ! smeekte Thilde. Och dat is een afschuwelijk komplot tegen mij. Ze willen iets doen met mij, mensen toch ! Vader ! kreet ze dan. Vader...

En het arme meisje wilde zich losrukken om te vluchten, maar de brigadier greep haar bij de andere arm, en zo ruw, dat de mouw van haar licht kleed scheurde en haar schouder door het gat pulde.

De brigadier werd nijdig, vloekte in het Frans en dreigde, in dezelfde taal, de onwillige deerne de boeien aan te doen. Thilde had aan haar vader gedacht en een gloed straalde uit haar oog, een hevige schok beroerde haar, de hulpbehoevendheid verdween, woede verrees.

— Laat me los, Waal, laat me los ! kreet ze gebiedend. Neen, ik wil niet mee. Hoort ge, ik wil niet. 'k Zal strijden als mijn arme, doodgemartelde vader.

— Allons, allons ! roep de brigadier, trachtend haar arm naar beneden te drukken, zodat de gehele mouw nu afscheurde en zijn ruwe hand in het blanke lichaam drukte. Zeg haar, dat ik ze boeien zal ! sprak hij nijdig tot zijn tolk.

— Mij boeien ! hernam Thilde. Zeg hem dat ik in zijn handen zal bijten. Ik bijt ze tot bloedens, ik moet weg. Ik wil vrij blijven, zoals vader ! De overste was nu woedend. Hij, voor wie ieder beefde, voor wie velen kropen. Om wiens beledigende woorden deze Vlamingen nog welwillend lachten, omdat ze de honer van hun taal en waardigheid vreesden, ondervond hier openlijk tegenstand van Thilde. En zo wild behandelde hij haar, dat ze struikelde en voorover zou gevallen zijn, indien de Vlaamse gendarm haar niet te been had gehouden.

De twee gerechtsdienaren sleurden nu de arme Thilde voort.

Die moest de strijd opgeven. Blauwe vlekken staken duidelijk af op de melkblanke arm en schouder, waarom de flarden van het lichte kleed hingen. De haarwring was losgeraakt en wild golfden de blonde lokken om de schouders en over de rug, bijna reikend tot het middel. Heftig rezen haar jonge borsten, vermoeid van de worsteling tegen de twee kloekgebouwde, gespierde kerels.

— 't Is schandalig, dat gaat alle perken te buiten, 't is wraakroepend! klonk het driftig in het Frans.

— Dokter, dokter! kreet Thilde. Een juich- en een angstkreet tegelijk.

— Arm kind! zei de geneesheer, die hijgde van het snelle lopen, van verontwaardiging ook.

Het gelaat van de brigadier werd nog grimmiger.

— Maar dat zal de overheid weten! hernam Vermeire dreigend, weer in het Frans.

— Wat mijnheer? Dat ik de vermoedelijke pleegster van de moordaanslag heb aangehouden? vroeg de brigadier zich bedwingend tot kalmte.

— Ik zeg, dat gij raast! Waarop steunt uw vermoeden? Gij kunt haar immers niet ondervragen!

— Gij behoeft u met mijn zaken niet te bemoeien, mijnheer. Ik ben de brigadier, niet gij.

— Ik vraag u, of dat een aanhouding is? Gij mishandelt dat weerloze meisje.

— Zij heeft zich verzet. En bovendien mijnheer, ik verzoek u, mij niet langer te hinderen!

— Maar waarop steunt gij deze aanhouding dan toch? vroeg Vermeire.

— Zijt gij mijn overste, mijnheer? zei de brigadier honend. Allez vooruit!

— Dokter, dokter, red me! kermde het meisje.

— Thilde, ga gewillig mee, raadde de oude geneesheer aan. Ge zult onmiddellijk weer vrij zijn.

Maar woest wilde het meisje zich los rukken, met nieuwe hoop, nu haar vriend nabij was.

— Wees gewillig, Thilde, hernam Vermeire, bedaard nog, al jeukten zijn handen om de geweldige gerechtsdienaars zijn part te geven.

Maar hij mocht het niet doen.

— Wee, echter, zo gij haar nog mishandelen durft!

Doch, ook de brigadier was voorzichtig, al omklemde zijn hand als een schroef de ranke, blanke arm.

Vermeires blik viel op het geweer, dat de Waal in de vrije hand droeg. Een rilling voer de oude geneesheer door de leden. Ja, het was de tweeloop, die hij zo dikwijls boven de haard van Verdonk had gezien. Zou Thilde? Maar neen, dacht hij, dat denkbeeld was onzinnig. En toch! De baron was in de hut geweest en had het meisje getergd door zijn afschuwelijk voorstel! En Thilde was een Verdonk. Ze had zich door zoveel leed moeten heenworstelen. Een ogenblik van vreselijke verlatenheid, van onblusbare wraakzucht, een aanval van koorts, een bedwelming van de zinnen? En zelfs in het hart van Vermeire rees twijfel op.

De gendarmen bereikten nu de kasteeldreef. Daar aan het einde stond het slot in zijn schrikwekkende, dreigende almacht.

— Dokter, dokter, gilde Thilde weer, 't is een komplot.

Ook Vermeire stapte voorbij de arduinen palen, met het trotse wapen der van Boschdales.

— Wees gewillig kind! zei hij met trillende stem. Zo dadelijk zijt ge vrij.

Maar weer zag hij dat geweer, en een vreselijk gevoel van angst beving hem, gruwelijke onzekerheid beroerde andermaal zijn hart.

De gendarmen en hun gevangene stapten over de brug. Vermeire aarzelde. Zou hij ook verder gaan? Maar hij was immers haar voogd!

En vastberaden ging hij naar het plein.

Thilde schreeuwde luid en jammerend klonk het:

— Ik wil hem niet zien. Ik wil niet. Dokter toch, help mij. Och, dat vader nog leefde, vader!

Maar het worstelend meisje werd de arduinstenen trappen opgedragen en de zware deur viel voor Vermeire en achter zijn beschermeling dicht. De dokter belde aan, belde weer, driftiger.

Een knecht verscheen en verzocht Vermeire uit naam van de barones onmiddellijk het slotplein en het park te verlaten.

Hevige woede beving de gehoorde geneesheer, maar hij was zo verstandig na een wijl heen te gaan. Voor de dreef, tegen de palen stond een dichte menigte die, uit vrees voor de brigadier, zich op enige afstand had gehouden, maar nu nieuwsgierig naar het kasteel blikte. Vermeire sloeg een zijdreef in en aan het einde, waar niemand hem gadesloeg, hield hij de handen voor het gelaat, zuchtte herhaaldelijk en dacht diep na over de ongelukkige gebeurtenissen.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM